

SVIATOK STRETNUTIA

Východní kresťania milujú myslieť v kategóriách štyridsiatich dní. Veľký pôst a jeho ozvena, štyridsať dní medzi sviatkami Premenenia Pána a Povýšenia svätého kríža, uvedenie nemluvňaťa do chrámu na štyridsiaty deň po narodení a zádušná liturgia na štyridsiaty deň po smrti sú najzreteľnejšími príkladmi. Tento vzor je odvodený zo Svätého písma, kde sa významné udalosti pravidelne umiestňujú do tohto časového rámca. V Starom zákone veľká potopa trvala 40 dní a 40 nocí (Genezis 7). Mojžiš bol na vrchu Sinaj 40 dní a 40 nocí, keď dostal Desatoro (Exodus 24). V Deuteronomiu 9 čítame, že Mojžiš sa prihovárал za Izrael 40 dní a 40 nocí. Izraelskí špehovia potrebovali 40 dní na to, aby preskúmali Kanaán (Num 13). Goliáš sa 40 dní vysmieval Saulovej armáde, kým prišiel Dávid, aby ho zabil (1 Samuelova 17). Keď Eliáš utekal pred Jezabel, cestoval 40 dní a 40 nocí na vrch Horeb (1 Kráľov 19). Práve po 40-dňovom pôste prišiel Pokušiteľ, aby skúšal Ježiša (Matúš 4, 1 – 11).

V Novom zákone sa spomína ešte jedno 40-dňové obdobie a slávi sa aj v živote našej Cirkvi: 40 dní medzi Kristovým narodením a dňom, keď ho rodičia priniesli do chrámu, „aby splnili, čo o ňom predpisoval zákon“ (Lk 2, 27). Tam sa Pán stretol so starcami Simeonom a Annou, ktorí rozpoznali rozhodujúcu Božiu prítomnosť v tomto dieťati. Prostredníctvom nich sa Kristus prvý raz stretol s tými, ktorí očakávali príchod Mesiáša. Túto udalosť slávime 2. februára (40-ty deň po Vianociach) ako *Hypapante*, čiže Stretnutie Mesiáša s jeho ľudom, ktorý zosobňujú Simeon a Anna.

Čo predpisoval zákon?

Podľa židovského zvyku sa matka po porodení dieťaťa musela po 40-tich dňoch očistiť. „Nesmie sa dotknúť ničoho svätého a nesmie prísť do svätyne, kým sa neskončia dni jej očisťovania“ (Levitikus 12, 4).

Podľa židovského práva akákoľvek účasť na dôverných skúsenostiach so životom a smrťou, ktoré zahrňujú vyliatie krvi ako nositeľky života, robí osobu rituálne nečistou, t. j. neschopnou vykonávať obradné úkony, napríklad chrámovú bohoslužbu. Obradná nečistota nie je otázkou morálnej nečistoty, ale uznaním, že uctievanie Boha prekračuje zem a jej cesty. Od osoby, ktorej sa dotkol pôrod alebo smrť, sa vyžadovalo očistenie predpísaným spôsobom.

Podľa Tóry existoval dodatočný predpis: vykúpenie prvorodeného syna. „Každého prvorodeného zo svojich synov vykúpiš“ (Ex 13, 13). Prvé zo všetkého (plodiny, zvieratá atď.) sa malo obetovať Bohu: bolo to uznanie, že všetko pochádza od Boha a patrí Bohu. Deti bolo možné „vykúpiť“ tak, že sa za ne ponúkol dar chrámu. Ortodoxní Židia dodnes dodržiavajú tento obrad, pričom vymenia päť strieborných šekelov (alebo ich ekvivalent v miestnej mene) za dieťa. Stretnutie so Simeonom a Annou nás vedie za hranice praxe Tóry k tajomstvu Božieho plánu spásy. Ako hovorí svätý Lukáš, „[Simeonovi] Svätý Duch vyjavil, že neumrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša“ (Lk 2, 26).

Simeon vzal dieťa Krista do náručia a pomodlil sa to, čo my nazývame Simeonovým chválospevom: „Teraz prepustiš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova, lebo moje oči videli tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov: svetlo na osvietenie pohanov a slávu tvojho ľudu Izraela“ (Lk 2, 29 – 32). Tento chválospev opakujeme na konci každého dňa (večierne) a na ukončenie božskej liturgie, ako aj pri predstavení každého dieťaťa v chráme na štyridsiaty deň po jeho narodení.

K Simeonovi sa potom pripojila Anna, ktorá poďakovala Bohu, že videla túto chvíľu „a hovorila o ňom [Ježišovi] všetkým, ktorí očakávali vykúpenie v Jeruzaleme“ (Lk 2, 38).

Toto Stretnutie oslavovalo príchod Toho, po ktorom Židia túžili, Mesiáša, a uznávalo, že prostredníctvom Mesiáša budú osvietení aj pohania.

Naše slávenie tohto sviatku

Ako by sa dalo očakávať, tento sviatok pochádza z Jeruzalema, kde sa odohrala udalosť, ktorú pripomína. Sláviť sa začal pravdepodobne za čias Konštantína Veľkého, ktorý podporoval rozvoj Jeruzalema ako kresťanského miesta. Kázne o tomto sviatku nám predniesli biskupi Metod Patarský († 312), Cyril Jeruzalemský († 360), Gregor Teológ († 389), Amfilochios z Ikonía († 394), Gregor Nysský († 400) a Ján Zlatoústý († 407). Španielska mníška Egeria, ktorá navštívila Svätú zem v rokoch 381 – 384, opísala, čo videla: „Štyridsiaty deň po Epifánii sa tu slávi nepochybne s najvyššou poctou, lebo v ten deň sa koná procesia, na ktorej sa zúčastňujú všetci, v chráme Vzkriesenia, a všetko sa koná podľa svojho poriadku s najväčšou radosťou, tak ako na Veľkú noc. Všetci kňazi a po nich aj biskup kážu, pričom si vždy berú za tému tú časť evanjelia, kde Jozef a Mária priniesli Pána do chrámu na štyridsiaty deň a Simeon a prorokyňa Anna, Fanuelova dcéra, ho videli, pojednávajú o slovách, ktoré povedali Simeon a Anna, keď uvideli Pána, a o tej obete, ktorú priniesli jeho rodičia. Keď sa vykonalo podľa poriadku všetko, čo je obvyklé, slávila sa sviatosť a uskutočnilo sa prepustenie.“

Sviatok sa čoskoro rozšíril do Antiochie a potom do Konštantínopolu a celej ríše. V hlavnom meste nadobudol mimoriadny význam v šiestom storočí, keď mesto ohrozoval mor. Po slávnostnej procesii na tento sviatok mor ustal. Keď bol ustanovený tento sviatok, Kristovo narodenie a jeho krst v Jordáne sa slávil v rovnaký deň, 6. januára. Hypapante sa slávil o 40 dní neskôr, 14. februára. Keď sa rozšíril samostatný sviatok Narodenia Pána 25. decembra, *Hypapante* sa podľa toho presunulo na 2. februára.

Svetlo pohanom

V západnej cirkvi sa pri tomto sviatku požehnávajú sviece a koná sa sviečkový sprievod na počesť „svetla na osvietenie pohanov“. Táto prax sa skutočne začala v Jeruzaleme, ako o tom svedčí Egeria. Keď bol tento sviatok zavedený v Konštantínopole, sprievod sa začal konať aj tam. V súčasnosti niektoré slovanské cirkvi v tento deň požehnávajú sviece, ale z byzantského sviatku sa vytratil sprievod.

Svätý Sofrón Jeruzalemský († 636)

Na počesť božského tajomstva, ktoré dnes slávime, sa všetci ponáhlajme na stretnutie s Kristom. Každý by mal túžiť pripojiť sa k sprievodu a niesť svetlo. Naše zapálené sviece sú znakom božskej nádhery Toho, ktorý prichádza, aby vyhnal temné tiene zla a celý svet rozžiaril jasom svojho večného svetla. Naše sviece zároveň ukazujú, aké jasné by mali byť naše duše, keď ideme v ústrety Kristovi.

Najčistejšia Panna Bohorodička niesla na rukách pravé Svetlo a priniesla ho tým, ktorí sú v temnotách. Aj my by sme mali niesť svetlo, aby ho všetci videli, a odrážať žiaru pravého Svetla, keď sa mu ponáhlame v ústrety.

Svetlo prišlo a ožiarilo svet zahalený tieňmi; navštívil nás Denný prameň z výsosti a dal svetlo tým, ktorí žili v temnotách. Toto teda je náš sviatok a my sa pripájame v sprievode so zapálenými sviecami, aby sme odhalili Svetlo, ktoré nám zažiarilo, a slávu, ktorá nám prostredníctvom neho ešte len príde. A tak sa všetci spoločne ponáhlajme v ústrety nášmu Bohu.

Nech nás všetkých, bratia moji, osvieti a rozžiari toto Svetlo. Nech sa všetci podieľame na jeho nádhere a nech nás naplní natoľko, aby nikto nezostal v temnote.

Liturgický program od 20.01.2025 do 02.02.2025

<i>Dá-tum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
20.01 Po.	16:30	Sv. liturgia csl.	† z. r. Petra Chovanca	Náš prepodobný a bohonositeľský otec Eutymios Veľký.
21.01 Ut.	16:30	Sv. liturgia csl.	† z r. Šenitkovej 173	Náš prepodobný otec Maxim Vyznávač. Svätý mučeník Neofyt.
22.01 St.	16:30	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Aleny Filičkovej 175	Svätý apoštol Timotej. Svätý prepodobný mučeník Anastáz Perzský.
23.01 Št	16:30	Sv. liturgia csl.	† z r. Emila Kerbčára	Svätý hieromučeník Klement, ankyrský biskup.
24.01 Pia.	16:30	Sv. liturgia csl.	† z r. Michala Filička 135	Naša prepodobná matka Xénia Rímska.
25.01 So	08:00	Sv. liturgia csl.	† Mária Filičková (40 dňová)	Náš otec svätý Gregor Teológ, konštantínopolský arcibiskup.
26.01 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utieraň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večiereň	Za farské spoločenstvo ZBP r. Miklušovej Na úmysel darcu	NEDEĽA 36 TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI. 3.hlas Farská zbierka
27.01 Po.	16:30	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Filičkovej 232	Prenesenie úctyhodných pozostatkov nášho otca svätého Jána Zlatoústeho.
28.01 Ut.	06:45	Sv. liturgia csl.	† z r. Ščamborovej	Náš prepodobný otec Efrém Sýrsky.
29.01 St.	16:30	Sv. liturgia csl.	† Michal Tarasovič (40 dňová)	Prenesenie pozostatkov svätého hieromučeníka Ignáca Bohonositeľa.
30.01 Št	06:45 16:30	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	ZBP r. Ščamborovej ZBP r. Šuťákovvej 10	Traja svätí svätitelia, veľkí veľkňazi Bazil Veľký, Gregor Teológ a Ján Zlatoústý.
31.01 Pia.	06:45	Sv. liturgia csl.	† Emília Kopčíková (ročná)	Svätí divotvorcovia a nezištníci Kýros a Ján.
01.02 So.	08:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Katruškovej	Predprazdenstvo Stretnutia nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista. Svätý mučeník Tryfón.
02.02 Ne.	10:00 11:30	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	ZBP r. Diničovej 199 Za farské spoločenstvo	NEDEĽA 37. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI. Stretnutie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista. 4. hlas Požehnanie sviec - Myrovanie